

عناوین و سرفصل‌های آموزش زائران

حج تمتع ۱۳۹۷

بر مبنای کاروان‌های مدینه بعد

فهرست مطالب

جدول توزیع مباحث (در کاروان‌های مدینه بعد).....	۷
جدول تفصیلی موضوع جلسات مشترک در ایران (بر مبنای کاروان‌های مدینه بعد).....	۸
جدول تفصیلی موضوعات جلسات آموزش عمومی در ایران.....	۱۰
جدول تفصیلی موضوعات جلسه ویژه بانوان در ایران.....	۱۰
جدول تفصیلی موضوعات جلسه ویژه یاوران حجاج در ایران.....	۱۱
جدول تفصیلی موضوعات جلسه ویژه یاوران حجاج در موسم.....	۱۱
جدول تفصیلی موضوعات جلسات طرح مودت در ایران.....	۱۲
جدول تفصیلی موضوعات جلسات طرح مودت در موسم.....	۱۲
جدول تفصیلی موضوع جلسات آموزشی در موسم (بر مبنای کاروان‌های مدینه بعد).....	۱۳
گفتار اول: جلسات آموزشی در ایران.....	۱۵
بخش اول: جلسات آموزشی مشترک (عموم زائران).....	۱۵
فصل اول: مسائل اجرایی حج.....	۱۵
جلسه اول.....	۱۶
جلسه دوم.....	۱۷
جلسه سوم.....	۱۸
جلسه چهارم.....	۱۹
جلسه پنجم.....	۲۰
جلسه ششم.....	۲۱
جلسه هفتم.....	۲۲
جلسه هشتم.....	۲۳
فصل دوم: سلامت در حج.....	۲۴
جلسه اول.....	۲۵
جلسه دوم.....	۲۶
جلسه سوم.....	۲۷
جلسه چهارم.....	۲۸
جلسه پنجم.....	۲۹
جلسه ششم.....	۳۰
جلسه هفتم.....	۳۱
جلسه هشتم.....	۳۲
فصل سوم: احکام عمومی.....	۳۳
جلسه اول.....	۳۴

۳۵	جلسه دوم
۳۶	جلسه سوم
۳۷	جلسه چهارم
۳۸	جلسه پنجم
۳۹	جلسه ششم
۴۰	فصل چهارم: مناسک حج
۴۱	جلسه اول
۴۲	جلسه دوم
۴۳	جلسه سوم
۴۴	جلسه چهارم
۴۵	جلسه پنجم
۴۶	جلسه ششم
۴۷	فصل پنجم: اخلاق و آداب و مهارت‌های زندگی
۴۸	جلسه اول
۴۹	جلسه دوم
۵۰	جلسه سوم
۵۱	جلسه چهارم
۵۲	جلسه پنجم
۵۳	جلسه ششم
۵۴	فصل ششم: اسرار و معارف حج
۵۵	جلسه اول
۵۶	جلسه دوم
۵۷	جلسه سوم
۵۸	جلسه چهارم
۵۹	فصل هفتم: مسائل سیاسی و اجتماعی
۶۰	جلسه اول
۶۱	جلسه دوم
۶۲	فصل هشتم: تاریخ و اماکن
۶۳	جلسه اول
۶۴	جلسه دوم
۶۵	جلسه سوم
۶۶	جلسه چهارم
۶۷	فصل نهم: کلام و عقاید
۶۸	جلسه اول

۶۹	جلسه دوم
۷۰	جلسه سوم
۷۱	بخش دوم: جلسات آموزشی اختصاصی (همه کاروان‌ها)
۷۱	فصل اول: جلسات آموزشی عمومی
۷۱	جلسه اول
۷۷	جلسه دوم
۸۳	فصل دوم: جلسات آموزشی طرح مودت
۸۳	جلسه اول
۸۸	جلسه دوم
۹۳	جلسه سوم
۹۶	جلسه چهارم
۹۹	فصل سوم: جلسه آموزشی یاوران حجاج
۱۰۶	فصل چهارم: جلسه آموزشی ویژه بانوان
۱۱۲	گفتار دوم: جلسات آموزشی در موسم
۱۱۲	بخش اول: جلسات مشترک (ویژه همه زائران)
۱۱۲	فصل اول: مسائل اجرایی حج
۱۱۳	جلسه اول
۱۱۴	جلسه دوم
۱۱۵	جلسه سوم
۱۱۶	جلسه چهارم
۱۱۷	جلسه پنجم
۱۱۸	جلسه ششم
۱۱۹	جلسه هفتم
۱۲۰	فصل دوم: سلامت در حج
۱۲۱	جلسه اول
۱۲۳	جلسه دوم
۱۲۴	فصل سوم: احکام عمومی
۱۲۵	جلسه اول
۱۲۶	جلسه دوم
۱۲۷	جلسه سوم
۱۲۸	جلسه چهارم
۱۲۹	فصل چهارم: اخلاق و آداب و مهارت‌های زندگی

۱۳۰	جلسه اول / مکه
۱۳۱	جلسه دوم / مکه
۱۳۲	جلسه سوم / مکه
۱۳۳	جلسه چهارم
۱۳۴	جلسه پنجم
۱۳۵	فصل پنجم: اسرار و معارف حج
۱۳۶	جلسه اول
۱۳۷	جلسه دوم
۱۳۸	جلسه سوم
۱۳۹	جلسه چهارم
۱۴۰	جلسه پنجم
۱۴۱	جلسه ششم
۱۴۲	فصل ششم: مسائل سیاسی و اجتماعی
۱۴۳	جلسه اول
۱۴۴	جلسه دوم
۱۴۵	فصل هفتم: مناسک حج
۱۴۶	جلسه اول
۱۴۷	جلسه دوم
۱۴۸	جلسه سوم
۱۴۹	جلسه چهارم
۱۵۰	جلسه پنجم
۱۵۱	جلسه ششم
۱۵۲	جلسه هفتم
۱۵۳	فصل هشتم: تاریخ و اماکن
۱۵۴	جلسه اول
۱۵۵	جلسه دوم
۱۵۶	جلسه سوم
۱۵۷	جلسه چهارم
۱۵۸	جلسه پنجم
۱۵۹	جلسه ششم
۱۶۰	جلسه هفتم
۱۶۱	جلسه هشتم
۱۶۲	جلسه نهم
۱۶۳	فصل نهم: کلام و عقاید

۱۶۴	جلسه اول.....
۱۶۵	جلسه دوم.....
۱۶۶	جلسه سوم.....
۱۶۷	جلسه چهارم.....
۱۶۸	بخش دوم: آموزش‌های اختصاصی.....
۱۶۸	فصل اول: جلسات ویژه یاوران حجاج.....
۱۶۸	جلسه اول.....
۱۷۴	جلسه دوم.....
۱۷۸	جلسه سوم.....
۱۸۲	فصل دوم: جلسات ویژه طرح مودت.....
۱۸۳	جلسه اول.....
۱۸۴	جلسه دوم.....
۱۸۵	جلسه سوم.....

جدول توزیع مباحث
(در کاروان‌های مدینه بعد)

موضوع	جلسات مشترک	بانوان حج گزار	طرح مودت	جلسات عمومی	یاوران حجج	جلسات موسم	جمع
۱ مسائل اجرایی حج	۸	۱	۰	۲	۱	۷	۱۹
۲ سلامت در حج	۸	۱	۰	۱	۰	۲	۱۲
۳ احکام عمومی	۶	۱	۰	۲	۰	۴	۱۳
۴ اخلاق و آداب و مهارت‌های زندگی	۶	۱	۱	۲	۱	۵	۱۶
۵ اسرار و معارف حج	۴	۰	۱	۰	۰	۶	۱۱
۶ مسائل سیاسی و اجتماعی	۲	۰	۱	۰	۱	۲	۶
۷ مناسک حج	۶	۱	۰	۲	۰	۷	۱۶
۸ تاریخ و اماکن	۴	۰	۰	۱	۱	۹	۱۵
۹ کلام و عقاید	۳	۰	۲	۰	۰	۴	۹
۱۰ برنامه های فرهنگی حج	۰	۰	۰	۰	۱	۳	۴
۱۱ مسائل اجرایی مودت	۰	۰	۲	۰	۰	۳	۵

جدول تفصیلی موضوع جلسات مشترک در ایران
(بر مبنای کاروان‌های مدینه بعد)

جلسه	موضوع	مدت (دقیقه)	جمع (دقیقه)
اول	احکام عمومی اخلاق و آداب و مهارت‌های زندگی سلامت در حج مسائل اجرایی حج	۲۰ ۲۰ ۳۰ ۵۰	۱۲۰
دوم	احکام عمومی اخلاق و آداب و مهارت‌های زندگی کلام و عقاید تاریخ و اماکن سلامت در حج مسائل اجرایی حج	۱۵ ۱۵ ۱۵ ۲۰ ۴۰	۱۲۰
سوم	احکام عمومی اسرار و معارف حج مناسک حج سلامت در حج مسائل اجرایی حج	۱۵ ۲۰ ۲۰ ۴۵	۱۲۰
چهارم	احکام عمومی اخلاق و آداب و مهارت‌های زندگی اسرار و معارف حج مناسک حج تاریخ و اماکن سلامت در حج مسائل اجرایی حج	۱۰ ۱۰ ۱۵ ۱۵ ۱۵ ۴۰	۱۲۰
پنجم	احکام عمومی تاریخ و اماکن مناسک حج اخلاق و آداب و مهارت‌های زندگی سلامت در حج مسائل اجرایی حج	۱۰ ۱۵ ۲۰ ۲۰ ۱۵ ۴۰	۱۲۰
ششم	احکام عمومی کلام و عقاید مناسک حج اسرار و معارف حج مسائل سیاسی و اجتماعی سلامت در حج مسائل اجرایی حج	۱۰ ۱۵ ۱۵ ۱۵ ۱۵ ۳۵	۱۲۰

جلسه	موضوع	مدت (دقیقه)	جمع (دقیقه)
هفتم	اسرار و معارف حج	۱۵	۱۲۰
	کلام و عقاید	۱۵	
	مناسک حج	۲۰	
	اخلاق و آداب و مهارت‌های زندگی	۱۵	
	سلامت در حج	۱۵	
	مسائل اجرایی حج	۴۰	
هشتم	مناسک حج	۲۰	۱۲۰
	اخلاق و آداب و مهارت‌های زندگی	۱۰	
	تاریخ و اماکن	۱۵	
	مسائل سیاسی و اجتماعی	۱۵	
	سلامت در حج	۱۵	
	مسائل اجرایی حج	۴۵	

جدول تفصیلی موضوعات جلسات آموزش عمومی
در ایران

جلسه	موضوع	مدت (دقیقه)	جمع (دقیقه)
اوّل	مسائل اجرایی حج	۲۰	۹۰
	سلامت در حج	۱۵	
	احکام عمومی	۱۵	
	اخلاق و آداب و مهارت‌های زندگی	۱۵	
	مناسک حج	۲۵	
دوم	مسائل اجرایی حج	۲۰	۹۰
	احکام عمومی	۱۵	
	اخلاق و آداب و مهارت‌های زندگی	۱۰	
	مناسک حج	۳۰	
	تاریخ و اماکن	۱۵	

جدول تفصیلی موضوعات جلسه ویژه بانوان در ایران

جلسه	موضوع	مدت (دقیقه)	جمع (دقیقه)
اوّل	احکام عمومی	۲۰	۱۰۰
	اخلاق و آداب و مهارت‌های زندگی	۱۵	
	مناسک حج	۲۰	
	سلامت در حج	۲۰	
	مسائل اجرایی حج	۲۵	

جدول تفصیلی موضوعات جلسه ویژه یاوران حجاج
در ایران

جلسه	موضوع	مدت (دقیقه)	جمع (دقیقه)
اوّل	برنامه های فرهنگی حج	۱۵	۷۵
	اخلاق و آداب و مهارت‌های زندگی	۱۰	
	تاریخ و اماکن	۲۰	
	مسائل سیاسی و اجتماعی	۱۰	
	مسائل اجرایی حج	۲۰	

جدول تفصیلی موضوعات جلسه ویژه یاوران حجاج
در موسم

جلسه	موضوع	مدت (دقیقه)	جمع (دقیقه)
اوّل	مناسک حج	۱۰	۴۵
	اخلاق و آداب و مهارت‌های زندگی	۱۰	
	برنامه‌های فرهنگی حج	۱۰	
	سلامت در حج	۵	
	مسائل اجرایی حج	۱۰	
دوم	اخلاق و آداب و مهارت‌های زندگی	۱۰	۳۰
	برنامه‌های فرهنگی حج	۱۰	
	مسائل اجرایی حج	۱۰	
سوم	اخلاق و آداب و مهارت‌های زندگی	۱۰	۳۰
	برنامه‌های فرهنگی حج	۱۰	
	مسائل اجرایی حج	۱۰	

جدول تفصیلی موضوعات جلسات طرح مودت در ایران

جلسه	موضوع	مدت (دقیقه)	جمع (دقیقه)
اوّل	اخلاق و آداب و مهارت‌های زندگی	۱۵	۹۰
	مسائل سیاسی و اجتماعی	۱۵	
	کلام و عقاید	۴۵	
	مسائل اجرایی طرح مودت	۱۵	
دوم	اسرار و معارف حج	۱۵	۹۰
	آشنایی با جهان اسلام	۱۵	
	کلام و عقاید	۴۵	
	مسائل اجرایی طرح مودت	۱۵	
سوم	آشنایی با کشورهای اسلامی	۴۰	۹۰
کلام و عقاید	۵۰		
چهارم	جریان شناسی گروه‌های تکفیری	۴۰	۹۰
کلام و عقاید	۵۰		

جدول تفصیلی موضوعات جلسات طرح مودت در موسم

جلسه	موضوع	موقعیت ارایه	مدت (دقیقه)
اوّل	مسائل اجرایی طرح مودت	مکه	۴۵
دوم	پاسخ به شبهات و سؤالات	مکه	۴۵
سوم	پاسخ به شبهات و سؤالات	مدینه	۴۵

جدول تفصیلی موضوع جلسات آموزشی در موسم
(بر مبنای کاروان‌های مدینه بعد)

جلسه	موضوع	مکان ارایه	مدت (دقیقه)	جمع (دقیقه)
اول	احکام عمومی مناسک حج اسرار و معارف تاریخ و اماکن مسائل اجرایی حج سلامت در حج	مکه	۵	۶۰
			۱۵	
			۵	
			۱۰	
			۱۵	
دوم	کلام و عقاید مناسک حج اخلاق و آداب و مهارت‌های زندگی اسرار و معارف تاریخ و اماکن	مکه	۱۵	۶۰
			۱۵	
			۱۰	
			۱۰	
			۱۰	
سوم	مناسک حج اسرار و معارف تاریخ و اماکن مسائل سیاسی و اجتماعی مسائل اجرایی حج	مکه	۱۵	۶۰
			۱۰	
			۱۰	
			۱۰	
			۱۵	
چهارم	مناسک حج اخلاق و آداب و مهارت‌های زندگی اسرار و معارف تاریخ و اماکن کلام و عقاید سلامت در حج	مکه	۱۵	۶۰
			۱۰	
			۵	
			۱۰	
			۱۰	

جلسه	موضوع	مکان ارایه	مدت (دقیقه)	جمع (دقیقه)
پنجم	احکام عمومی مناسک حج اسرار و معارف تاریخ و اماکن مسائل اجرایی حج	مکه	۵ ۱۵ ۱۵ ۱۰ ۱۵	۶۰
ششم	مناسک حج اسرار و معارف تاریخ و اماکن مسائل اجرایی	مکه	۱۵ ۱۵ ۱۵ ۱۵	۶۰
هفتم	احکام عمومی اخلاق و آداب و مهارت‌های زندگی تاریخ و اماکن کلام و عقاید مسائل سیاسی و اجتماعی مسائل اجرایی	مدینه	۵ ۱۰ ۱۰ ۱۰ ۱۵	۶۰
هشتم	احکام عمومی اخلاق و آداب و مهارت‌های زندگی کلام و عقاید تاریخ و اماکن مسائل اجرایی	مدینه	۱۰ ۱۰ ۱۵ ۱۵	۶۰
نهم	تاریخ و اماکن اخلاق و آداب و مهارت‌های زندگی مسائل اجرایی	مدینه	۳۰ ۱۵ ۱۵	۶۰

گفتار اول:

جلسات آموزشی در ایران

بخش اول:

جلسات آموزشی مشترک

(عموم زائران)

فصل اول: مسائل اجرایی حج

جلسه اول

مدت: ۵ دقیقه

موضوع: .....

سرفصل:

۱. ....

منابع:

جلسه دوم

مدت: ۵ دقیقه

موضوع: .....

سرفصل:

۱. ....

منابع:

جلسه سوم

مدت: ۵ دقیقه

موضوع: .....

سرفصل:

۱. ....

منابع:

جلسه چهارم

مدت: ۵ دقیقه

موضوع: .....

سرفصل:

۱. ....

منابع:

جلسه پنجم

مدت: ۵ دقیقه

موضوع: .....

سرفصل:

۱. ....

منابع:

جلسه ششم

مدت: ۵ دقیقه

موضوع: .....

سرفصل:

۲. ....

منابع:

جلسه هفتم

مدت: ۵ دقیقه

موضوع: .....

سرفصل:

۲. ....

منابع:

جلسه هشتم

مدت: ۵ دقیقه

موضوع: .....

سرفصل:

۲. ....

منابع:

فصل دوم: سلامت در حج

جلسه اول

موضوع: توصیه‌های قبل از عزیمت   **مدت:** ۳۰ دقیقه

سرفصل‌ها:

۱. معاینات پزشکی قبل از سفر و روند احراز استطاعت جسمی
۲. توصیه به تزریق واکسن‌های مورد نیاز
۳. پیگیری و درمان مشکلات جسمی
۴. تذکر به مسائل مربوط به اعتیاد به مواد مخدر
۵. بارداری و حج تمتع

منبع:

- جزوه «راهنمای سلامت در حج»

جلسه دوم

موضوع: سلامت بیماران در معرض خطر   **مدت:** ۲۰ دقیقه

سرفصل‌ها:

۱. بیماران قلبی - عروقی
۲. بیماران دیابتی
۳. بیماران تنفسی
۴. بیماران کلیوی
۵. بیماری‌های زمینه‌ای دیگر

منبع:

- جزوه «راهنمای سلامت در حج»

جلسه سوم

مدت: ۲۰ دقیقه

موضوع: بهداشت فردی

سرفصل‌ها:

۱. بهداشت دست
۲. بهداشت پا
۳. بهداشت کل بدن
۴. بهداشت پوشش
۵. بهداشت استراحت
۶. بهداشت دهان و دندان
۷. عدم استعمال دخانیات
۸. لوازم فردی و اختصاصی

منبع:

- جزوه «راهنمای سلامت در حج»

جلسه چهارم

موضوع: توصیه‌های دارویی و ملزومات پزشکی بهداشتی مورد نیاز

مدت: ۱۵ دقیقه

سرفصل‌ها:

۱. همراه داشتن داروهای تخصصی یا فوق تخصصی
۲. لوازم و تجهیزات بهداشتی و پزشکی مورد نیاز زائران
۳. تهیه دارو در عربستان
۴. همراه داشتن سوابق درمانی به ویژه بیماران دیالیزی، بیماری‌های مزمن و...
۵. داروهای ممنوعه و مخدر در عربستان

منبع:

- جزوه «راهنمای سلامت در حج»

جلسه پنجم

موضوع: بهداشت تغذیه   مدت: ۱۵ دقیقه

سرفصل‌ها:

۱. تغییر عادات غذایی در سفر حج
۲. توصیه‌های غذایی (اجتناب از به همراه داشتن مواد غذایی فاسد شدنی)
۳. توصیه به روزه‌داران
۴. رژیم‌های غذایی
۵. برنامه‌های غذایی بیماران خاص و بیماران قلبی و عروقی، دیابتی و... (غذاهای رژیمی در عربستان)
۶. بهداشت نوشیدن
۷. ممنوعیت بردن غذا توسط زائر به اتاق

منبع:

- جزوه «راهنمای سلامت در حج»

جلسه هشتم

موضوع: بیماری‌های شایع و مهم در حج و راه‌های پیشگیری از آن

مدت: ۱۵ دقیقه

سرفصل‌ها:

۱. رعایت بهداشت محیط هتل و بهداشت فردی
۲. مراقبت از خود در برابر بیماری‌های عفونی
۳. پیشگیری از گرم‌زدگی
۴. گرفتاری‌های تنفسی در ایام حج
۵. بیماری‌های قلبی - عروقی در حج
۶. اختلالات شایع روانپزشکی در حج
۷. سوختگی
۸. گرفتاری‌های عضلانی و استخوانی
۹. بیماری‌های دستگاه گوارشی (یبوست، مسمومیت غذایی و...)
۱۰. سوانح و حوادث
۱۱. مشکلات چشم
۱۲. عرق سوز

منبع:

- جزوه «راهنمای سلامت در حج»

جلسه هفتم

موضوع: سالمندان و بهداشت روان   **مدت:** ۱۵ دقیقه

سرفصل‌ها:

۱. مقتضیات زندگی دسته جمعی
۲. بهداشت روان در حج
۳. ملاحظات ویژه سالمندان
۴. توصیه به آرامش و بهداشت روانی در سفر حج

منبع:

- جزوه «راهنمای سلامت در حج»

جلسه هشتم

موضوع: سلامت در مناسک حج   **مدت:** ۱۵ دقیقه

سرفصل‌ها:

۱. توصیه‌های ویژه میقات
۲. توصیه‌های ویژه طواف
۳. توصیه‌های ویژه مسجدالحرام
۴. توصیه‌های ویژه سعی بین صفا و مروه

منبع:

- جزوه «راهنمای سلامت در حج»

فصل سوم: احكام عمومي

جلسه اول

موضوع: ضرورت و اهمیت شناخت احکام فقهی، تقلید

مدت: ۲۰ دقیقه

سرفصل‌ها:

۱. ضرورت و وجوب شناخت احکام به ویژه در حج
۲. شیوه‌های دستیابی و آموزش احکام دین
۳. معنای تقلید
۴. وجوب تقلید برای افراد غیر مجتهد و محتاط
۵. شرایط مرجع تقلید و راه شناخت ایشان
۶. شناخت مجتهد اعلم و لزوم تقلید از اعلم
۷. راه‌های دستیابی به فتاوی مراجع تقلید
۸. بقا بر تقلید
۹. تقلید ابتدایی از مرجع تقلید زنده
۱۰. عدول از مجتهدی به مجتهد دیگر

منابع:

- احکام دین
- رساله آموزشی
- احکام متبلا به حجاج

جلسه دوم

مدت: ۱۵ دقیقه

موضوع: طهارت

سرفصل:

۱. وضو
  - چگونگی وضو
  - مقدار واجب در شستشوی اعضای وضو
  - موارد وجوب وضو (طواف، نماز، نماز طواف و...)
  - مبطلات وضو
۲. تیمم
۳. غسل
  - اقسام غسل (واجب و مستحبی)
  - غسل‌های واجب
  - شرایط صحت غسل

منابع:

- رساله آموزشی
- احکام دین
- احکام مبتلابه حجاج

جلسه سوم

مدت: ۱۵ دقیقه

موضوع: نماز (۱)

سرفصل:

۱. اهمیت و جایگاه نماز در اسلام
۲. مقدمات نماز
  - پوشش در نماز
  - مکان نمازگزار (نماز در هواپیما)
  - قبله، اذان و اقامه
۳. واجبات نماز
۴. مبطلات نماز
۵. نماز جماعت (نماز جماعت با اهل سنت)

منابع:

- رساله آموزشی
- احکام دین
- احکام مبتلابه حجاج
- وحدت و همگرایی در صفوف نماز

جلسه چهارم

موضوع: نماز (۲)، روزه
مدت: ۱۰ دقیقه
سرفصل:

۱. نماز مسافر
- قصر و اتمام نماز در مکه و مدینه (اماکن تخییر)
- نماز در مشاعر در ایام تشریق
۲. نمازهای مستحبی (نماز زیارت، نماز تحیت)
۳. نماز قضا
۴. روزه قضا در سفر
۵. روزه مستحبی در سفر
- سه روز روزه مستحب در مدینه منوره برای برآورده شدن حاجت
۶. روزه نذر در سفر

منابع:

- رساله آموزشی
- احکام دین
- احکام مبتلابه حجاج

جلسه پنجم

موضوع: خمس و زکات، لقطه **مدت:** ۱۰ دقیقه

سرفصل:

۱. موارد وجوب زکات و خمس
۲. احکام و مصرف خمس و زکات
۳. خمس فیش‌های ثبت‌نامی حج
۴. ارتباط زکات، خمس و حج
۵. اموال مجهول‌المالک (لقطه)

منابع:

- رساله آموزشی
- احکام دین
- احکام مبتلابه حج

جلسه ششم

مدت: ۱۰ دقیقه

موضوع: وصیت، نذر

سرفصل:

۱. استحباب وصیت
۲. شیوه وصیت
۳. احکام وصیت
۴. کیفیت نذر
۵. احکام نذر

منابع:

- رساله آموزشی
- احکام دین

فصل چہارم: مناسک حج

جلسه اول

موضوع: اقسام حج و استطاعت   مدت: ۲۰ دقیقه

سرفصل:

۱. اقسام حج (واجب، مستحب)
۲. استطاعت (مالی، بدنی، طریقی)
۳. نیابت (شرایط نایب)
۴. وصیت حج (فیش حج متوفی)

منابع:

- مناسک محشی
- منتخب مناسک حج

جلسه دوم

موضوع: اجمالی از اعمال عمره و حج   **مدت:** ۱۵ دقیقه

سرفصل:

۱. اعمال عمره (مرور و کلیات: احرام، طواف، نماز طواف، سعی، تقصیر)
۲. اعمال حج (مرور و کلیات: احرام، وقوف در عرفات، وقوف در مشعر، بیتوته در منی، رمی جمرات، قربانی، حلق یا تقصیر، اعمال مسجدالحرام)

منابع:

- مناسک محشی
- منتخب مناسک حج

جلسه سوم

مدت: ۲۰ دقیقه

موضوع: میقات

سرفصل:

۱. مستحبات پیش از احرام
۲. زمان و مکان احرام
۳. واجبات احرام
- پوشیدن لباس احرام
- نیت احرام
- تلبیه
۴. محرّمات احرام

منابع:

- مناسک محشی
- منتخب مناسک حج

جلسه چهارم

مدت: ۱۵ دقیقه

موضوع: طواف

سرفصل:

۱. زمان طواف
۲. واجبات و شرایط طواف
۳. نماز طواف
- زمان و مکان نماز
- کیفیت نماز
۴. مستحبات طواف

منابع:

- مناسک محشی
- منتخب مناسک حج

جلسه پنجم

موضوع: سعی و تقصیر   مدت: ۲۰ دقیقه

سرفصل:

۱. سعی
  - ۱) زمان و مکان سعی
  - ۲) واجبات و شرایط سعی
  - ۳) مستحبات سعی
۲. تقصیر
  - زمان و مکان تقصیر
  - کیفیت تقصیر
  - آثار تقصیر (خروج از احرام)

منابع:

- مناسک محشی
- منتخب مناسک حج

جلسه ششم

موضوع: احکام بین حج و عمره تمتع   **مدت:** ۲۰ دقیقه

سرفصل:

۱. محرمات
  - بیرون رفتن از مکه
  - انجام عمره مفرده
  - تراشیدن سر
  - کندن و چیدن درختان و گیاه حرم
۲. طواف مستحب

منابع:

- مناسک محشی
- منتخب مناسک حج

فصل پنجم: اخلاق و آداب و مهارت‌های زندگی

جلسه اول

موضوع: ویژگی ها و آمادگی سفر   **مدت:** ۲۰ دقیقه

سرفصل:

۱. توفیق سفر حج و لزوم شکرگزاری
۲. ویژگی های سفر
۳. آمادگی معنوی
۴. توبه

منابع:

- درسنامه آداب سفر حج
- اخلاق و آداب در حج و زیارت

جلسه دوم

مدت: ۱۵ دقیقه

موضوع: آداب سفر حج

سرفصل:

۱. حلالیت طلبی
۲. پرداخت دیون
۳. وصیت

منابع:

- درسنامه آداب سفر حج
- اخلاق و آداب در حج و زیارت

جلسه سوم

موضوع: اخلاق در سفر   مدت: ۱۰ دقیقه

سرفصل:

۱. خیرخواهی، تعاون و خدمت به زائران
۲. عدم اذیت و آزار دیگران و مراعات حال آنان
۳. خوش رفتاری
۴. عدم سوءظن به دیگران
۵. گذشت و بردباری

منابع:

- درسنامه آداب سفر حج
- اخلاق و آداب در حج و زیارت

جلسه چهارم

موضوع: آداب حضور در حرمین   **مدت:** ۲۰ دقیقه

سرفصل:

۱. یادآوری عظمت میزبان
۲. آداب حضور از دیدگاه اولیای الهی
۳. ادب حضور در سفر حج
۴. ادب حضور در مدینه منوره و مکه مکرمه

منابع:

- درسنامه آداب سفر حج
- درسنامه اسرار حج
- اخلاق و آداب در حج و زیارت

جلسه پنجم

موضوع: آداب معاشرت در سفر (۱)   **مدت:** ۱۵ دقیقه

سرفصل:

۱. احترام به همسفران
۲. رعایت ادب در گفتار و رفتار
۳. رعایت حقوق همسفران و همراهان
۴. احترام و ادب نسبت به زائران سایر کشورها

منابع:

- درسنامه آداب سفر حج
- اخلاق و آداب در حج و زیارت

جلسه هشتم

موضوع: آداب معاشرت در سفر (۲)   **مدت:** ۱۰ دقیقه

سرفصل:

۱. پرهیز از مجادله
۲. پرهیز از سخن چینی
۳. عفو و پذیرش عذر
۴. پرهیز از عیب‌جویی و تمسخر
۵. حیا و عفت در سفر

منابع:

- درسنامه آداب سفر حج
- اخلاق و آداب در حج و زیارت

فصل ششم: اسرار و معارف حج

جلسه اول

موضوع: فلسفه و اسرار زیارت   **مدت:** ۲۰ دقیقه

سرفصل:

۱. معنا و مفهوم زیارت
۲. ضرورت و اهمیت زیارت
۳. اسرار زیارت (تجدید عهد، تولی، تبری، حضور در اماکن نورانی، اظهار خضوع و ادب)

منابع:

- درسنامه پیش در آمدی بر فرهنگ نامه اسرار و معارف حج
- درسنامه اسرار حج

جلسه دوم

موضوع: نیل به اهداف والای حج   **مدت:** ۱۵ دقیقه

سرفصل:

۱. لزوم معرفت نسبت به اسرار حج
۲. هماهنگی سیرت حج با سر حج
۳. حج، بازار آخرت
۴. حج، ریاضت مومن
۵. تمرین زندگی توحیدی

منابع:

- درسنامه پیش‌درآمدی بر فرهنگ‌نامه اسرار و معارف حج
- درسنامه اسرار حج

جلسه سوم

موضوع: اسرار میقات و احرام و تلبیه   **مدت:** ۱۵ دقیقه

سرفصل:

۱. راز نام گذاری میقات‌ها
۲. وجوب احرام در میقات و راز آن
۳. اسرار احرام (حقیقت احرام، وداع با گناه، رابطه احرام و توحید)
۴. نماز احرام، پیوند زائر با خداوند
۵. اسرار تلبیه (تجلی توحید در تلبیه، مراتب و درجات تلبیه و لبیک گویان)

منابع:

- درسنامه پیش در آمدی بر فرهنگ‌نامه اسرار و معارف حج
- درسنامه اسرار حج

جلسه چهارم

موضوع: اسرار حج

مدت: ۱۵ دقیقه

سرفصل:

۱. اسرار تربیتی (تعبد، خدامحوری، تولی و تبری)
۲. اسرار سیاسی و اجتماعی (وحدت و همگرایی، دوری از شرک و طاغوت، اقتدار معنوی مسلمانان)

منابع:

- درسنامه پیش‌درآمدی بر فرهنگ‌نامه اسرار و معارف حج
- درسنامه اسرار حج

فصل هفتم: مسائل سیاسی و اجتماعی

جلسه اول

موضوع: حج و رهبری و نظام اسلامی   **مدت:** ۱۵ دقیقه

سرفصل:

۱. ضرورت پیوند با ولایت و رهبری دینی
۲. حج کانون پیوند با ولایت
۳. اجتناب از اختلافات سیاسی، جناحی و قومی
۴. شکرگزاری از نعمت نظام و شهدا
۵. امیدبخشی نسبت به آینده کشور در زائران (پیشرفت های علمی، علوم فضایی و هسته ای، فناوری های نوین، قدرت دفاعی، رشد نیروی انسانی)

منابع:

- مبانی دینی و سیاسی برائت از مشرکین
- ابعاد سیاسی و اجتماعی حج
- حج در اندیشه اسلامی

جلسه دوم

موضوع: مسؤولیت‌های اجتماعی و سیاسی حاجیان

مدت: ۱۵ دقیقه

سرفصل:

۱. اوضاع جهان اسلام و همدردی و همراهی
۲. غیرت دینی در دفاع از مسلمین
۳. رعایت شئون جمهوری اسلامی ایران در سفر

منابع:

- مبانی دینی و سیاسی برائت از مشرکین
- ابعاد سیاسی و اجتماعی حج
- صحیفه حج
- بصیرت
- بینش

فصل هشتم: تاریخ و اماکن

جلسه اول

موضوع: حوادث از بعثت تا هجرت (۱۳ سال سختی و مقاومت) (۱)

مدت: ۱۵ دقیقه

سرفصل:

۱. بعثت پیامبر(ص)
  - ❖ شرایط اجتماعی و سیاسی عصر رسالت
  - ❖ اهداف بعثت
  - ❖ موقعیت و زندگی و شخصیت پیامبر
۲. دعوت مردم به اسلام
  - ❖ دعوت سری
  - ❖ دعوت خویشاوندان
  - ❖ دعوت عمومی
۳. استقامت در راه هدف
  - ❖ نخستین ایمان آورندگان(امام علی (ع) و حضرت خدیجه)

منابع:

- فراهایی از تاریخ پیامبر اسلام
- تاریخ تحلیلی اسلام
- درسنامه تاریخ اسلام

جلسه دوم

موضوع: هجرت (مقاومت و پیروزی)

مدت: ۱۵ دقیقه

سرفصل:

۱. برخورد و مواضع مشرکان در مقابل پیامبر
۲. نخستین هجرت مسلمانان به حبشه
۳. زمینه سازی برای هجرت (بیعت عقبه و اعزام مبلغ به مدینه)
۴. ليله المبيت (سر آغاز هجرت)
۵. تشکیل نظام سیاسی اسلام

منابع:

- فرازهایی از تاریخ پیامبر اسلام ﷺ
- تاریخ تحلیلی اسلام
- درسنامه تاریخ اسلام

جلسه سوم

موضوع: مسجدالحرام و اماکن متبرکه آن

مدت: ۱۵ دقیقه

سرفصل:

۱. میقات جحفه
۲. کعبه و بنای آن (ساختمان کعبه، پرده، ارکان کعبه)
۳. مسجدالحرام در دوره‌های تاریخی

منابع:

- آثار اسلامی مکه و مدینه
- حج و حرمین شریفین در تفسیر نمونه
- درسنامه اماکن مذهبی

جلسه چهارم

موضوع: مسجدالحرام و اماکن متبرکه آن

مدت: ۱۵ دقیقه

سرفصل:

۴. کعبه و بنای آن (ساختمان کعبه، پرده، ارکان کعبه)
۵. مسجدالحرام در دوره‌های تاریخی
۶. زمزم
۷. سعی
۸. درهای مسجدالحرام
۹. مقام

منابع:

- آثار اسلامی مکه و مدینه
- حج و حرمین شریفین در تفسیر نمونه
- درسنامه اماکن مذهبی

فصل نهم: کلام و عقاید

جلسه اول

موضوع: مرجعیت دینی شیعه و اهل سنت

مدت: ۱۵ دقیقه

سرفصل:

۱. امامت و ولایت
۲. تأثیر مرجعیت دینی در اعتقادات و باورها
۳. تکالیف و رفتارها
۴. صحابه و جایگاه آنان

منابع:

- معالم المدرستین
- منشور عقاید امامیه
- امامت و رهبری

جلسه دوم

موضوع: توحید و شرک

مدت: ۱۵ دقیقه

سر فصل:

۱. توحید و اقسام آن (توحید ربوبی، عبادی و ...)
۲. شرک و اقسام آن

منابع:

- آموزش عقاید
- منشور عقاید امامیه
- فی رحاب اهل البيت عليهم السلام
- التوحید

جلسه سوم

مدت: ۱۵ دقیقه

موضوع: وهابیت

سرفصل:

۱. پیشینه و شکل‌گیری
۲. اندیشه وهابیت
۳. تقابل اندیشه وهابیت با اندیشه اسلامی (با رویکرد انتقادی)
  - ❖ در تقابل با اهل سنت
  - ❖ در تقابل با شیعه

منابع:

- معالم المدرستین
- شناخت وهابیت
- وهابیت در سر دو راهی

بخش دوم:
جلسات آموزشی اختصاصی
(همه کاروان ها)

فصل اول: جلسات آموزشی عمومی

جلسه اول

مسائل اجرایی حج

مدت: ۲۰ دقیقه

موضوع: .....

سرفصل:

۱. ....

منابع:

- .....

سلامت در حج

موضوع: سلامت بیماران در معرض خطر، سالمندان و بهداشت روان در

سرزمین وحی

مدت: ۱۵ دقیقه

سر فصل‌ها:

۱. توصیه‌های ویژه بیماران قلبی - عروقی در معرض خطر
۲. توصیه‌های ویژه بیماران تنفسی در معرض خطر
۳. توصیه‌های ویژه بیماران دیابتی در معرض خطر
۴. توصیه‌های ویژه بیماران دیالیزی در معرض خطر
۵. توصیه‌های ویژه بیماری‌های زمینه‌ای دیگر
۶. ملاحظات ویژه سالمندان
۷. بهداشت روان در حج
۸. عوامل مستعدکننده بروز اختلالات و راه‌های پیشگیری

منبع:

- جزوه «راهنمای سلامت در حج»

احکام عمومی

مدت: ۱۵ دقیقه

موضوع: طهارت

سرفصل:

۱. وضو
۲. تیمم
۳. غسل
۴. قرائت نماز

منابع:

- رساله آموزشی
- احکام دین
- احکام مبتلابه حجاج

اخلاق و آداب و مهارت‌های زندگی

موضوع: .....

مدت: ۱۵ دقیقه

سرفصل:

۱. مشکلات و لذات سفر
۲. آراستگی ظاهری و رعایت نظافت
۳. اجتناب از بازارگردی
۴. احترام به دیگران
۵. صبر و بردباری
۶. شرکت در نمازهای جماعت و مراسم و نیایش‌ها

منابع:

- .....

مناسک حج

موضوع: اعمال عمره تمتع   **مدت:** ۲۵ دقیقه

شیوه اجرا: عملی

سرفصل:

۱. احرام در میقات
۲. محرمات احرام
۳. طواف و نماز در مسجدالحرام
۴. سعی
۵. تقصیر

منابع:

—

جلسه دوم

مسائل اجرایی حج

مدت: ۲۰ دقیقه

موضوع: .....

سرفصل:

۱. ....

منابع:

- .....

احکام عمومی

موضوع: نماز، نذر، لقطه، وصیت   **مدت:** ۱۵ دقیقه

سر فصل:

۱. قرائت نماز
۲. نماز جماعت با اهل سنت (تفاوت، چگونگی)
۳. نماز مستحبی
۴. نماز در فرودگاه و هواپیما
۵. نذر
۶. لقطه حرم
۷. نحوه وصیت

منابع:

- رساله آموزشی
- احکام دین
- احکام مبتلابه حجاج

اخلاق و آداب و مهارت‌های زندگی

موضوع: .....

مدت: ۱۰ دقیقه

سرفصل:

۱. پرهیز از غیبت، سخن چینی و عیب جویی

۲. رازداری

۳. ذکر خداوند و انس با قرآن

۴. زیارت و یاد امام عصر (عج)

منابع:

- .....

مناسک حج

موضوع: ..... مدت: ۳۰ دقیقه

شیوه اجرا: .....

سرفصل:

۱. محرّمات بین عمره و حج تمتع
۲. لقطه حرم
۳. اعمال مستحبی در مکه مکرمه

منابع:

....

تاریخ و اماکن

موضوع: اماکن مقدسه عربستان از جده تا مکه

مدت: ۱۵ دقیقه

سرفصل‌ها:

۱. جده و میقات جحفه

۲. مسجد الحرام

❖ صحن‌های اطراف

❖ درهای ورودی

❖ طبقات مسجد الحرام

۳. کعبه

❖ ارکان

❖ پرده

❖ مقام ابراهیم

❖ حجر اسماعیل

❖ حجر الاسود

۴. مسعى

منابع:

فصل دوم:
جلسات آموزشی طرح مودت

جلسه اول

اخلاق و آداب و مهارت‌های زندگی

مدت: ۱۵ دقیقه

موضوع: ....

سرفصل:

۱. احترام، تواضع و خوش خلقی نسبت به زائران
۲. اجتناب از مجادله
۳. ترویج فرهنگ و معارف اهل بیت (ع)
۴. رعایت وحدت و همگرایی اسلامی

منابع:

مسائل سیاسی و اجتماعی

موضوع: شناخت جمهوری اسلامی   **مدت:** ۱۵ دقیقه

سرفصل:

۱. ساختار نظام جمهوری اسلامی
۲. جایگاه اقلیت‌های دینی و مذهبی در قانون اساسی
۳. خدمات جمهوری اسلامی به اهل سنت
۴. نقش زنان در جمهوری اسلامی
۵. حج در کشورهای اسلامی و قوانین کشور میزبان

منابع:

- صحیفه حج
- بینش
- حج و بیداری اسلامی در اندیشه امام خمینی (ره)

کلام و عقائد

موضوع: آشنایی با تشیع و اهل تسنن

مدت: ۴۵ دقیقه

سرفصل:

۱. پیدایش تشیع
۲. منابع روایی شیعه
۳. تشیع در جهان اسلام
۴. معرفی مذاهب اربعه فقهی
۵. جایگاه صحابه در اندیشه اهل تسنن
۶. اهم منابع اهل تسنن
۷. اهل تسنن در ایران
۸. مشترکات شیعه و اهل تسنن

منابع:

- میزان الحق
- فی رحاب اهل البيت عليهم السلام، جلد‌های ۳۶ و ۴۳
- درآمدی بر فقه مقارن
- جزوه خدمات جمهوری اسلامی به اهل سنت ایران
- کلام مقارن
- معالم المدرستین
- فضائل الصحابه
- عشره مبشره

مسائل اجرایی طرح مودت

موضوع: .....

مدت: ۱۵ دقیقه

سرفصل:

۱. هدف از اجرای طرح مودت
۲. چگونگی توجه به زائران دیگر با احترام و برخورد مودت‌انگیز
۳. هماهنگی با روحانی و مدیر کاروان
۴. ثبت دقیق گزارش‌ها در هتل
۵. رعایت مسائل امنیتی
۶. اجتناب از طرح مسائل اختلافی
۷. اجتناب از جدل و مناقشات

منابع:

..... -

جلسه دوم

اسرار و معارف حج

مدت: ۱۵ دقیقه

موضوع: اسرار سیاسی حج

سرفصل:

۱. حج و ولایت
۲. حج و وحدت امت اسلامی
۳. دفاع از مظلوم
۴. حج اولیای الهی

منابع:

- درسنامه پیش درآمدی بر فرهنگ نامه اسرار و معارف حج

- درسنامه اسرار حج

کلام و عقائد

موضوع: شناخت وهابیت و پاسخ به اهم شبهات آنها

مدت: ۴۵ دقیقه

سرفصل:

۱. پیدایش و آشنایی با وهابیت
۲. نسبت سلفیت با وهابیت
۳. پاسخ به شبهات (جایگاه و منزلت اهل بیت، لعن و سب، تحریف قرآن، توسل، شفاعت، زیارت اهل قبور و عزاداری، سجده بر مهر)
۴. تفاوت های شیعه و سنی در وضو، نماز، مهدویت، حج

منابع:

- درسنامه وهابیت (پیدایش، جریان‌ها و کارنامه)
- گاهنامه کلامی بینش (شماره سوم)
- میزان الحق
- فی رحاب اهل البيت عليه السلام جلد‌های ۱، ۸، ۱۹، ۲۱، ۳۱ و ۳۳
- چرا عزاداری می‌کنیم؟
- نزاهت قرآن از تحریف - التمهید

آشنایی با جهان اسلام

موضوع:

مدت: ۱۵ دقیقه

سرفصل:

۱. جغرافیای انسانی جهان اسلام
۲. جریان‌های سیاسی و اجتماعی در جهان اسلام
۳. مواضع نسبت به جمهوری اسلامی ایران
۴. محورهای وحدت آفرین مسلمانان
۵. حج و جهان اسلام

منابع:

..... -

مسائل اجرایی طرح مودت

موضوع: مهارت‌های ارتباطی با زائران

مدت: ۱۵ دقیقه

سرفصل:

۱. مخاطب‌شناسی
۲. ارتباط و گفت‌وگوی مؤثر
۳. نکاتی که باید در برقراری ارتباط رعایت شود

منابع:

- جزوه نکاتی پیرامون ارتباطات حجاج

جلسہ سوم

آشنایی با کشورهای اسلامی

موضوع: .....

مدت: ۴۰ دقیقه

سرفصل:

۱. فرهنگ، آداب و رسوم کشورهای اسلامی

- کشورهای عربی (مصر، عربستان، عراق و...)
- کشورهای آسیای میانه (ترکیه، آذربایجان و...)
- کشورهای شرق آسیا (مالزی، اندونزی و...)
- کشورهای افریقایی (نیجریه و...)
- کشورهای شبه قاره (هند، پاکستان و...)

منابع:

..... -

کلام و عقاید

موضوع: شناخت تطبیقی شیعه و اهل تسنن

مدت: ۵۰ دقیقه

سرفصل:

۱. مشترکات فکری شیعه با اهل تسنن
۲. تفاوت‌های فکری شیعه با اهل تسنن
۳. جریان‌های فکری شیعه و اهل تسنن

منابع:

..... -

جلد چہارم

جریان شناسی گروه های تکفیری

موضوع: .....

مدت: ۴۰ دقیقه

سرفصل:

۱. مفهوم شناسی تکفیر
۲. علل پیدایش و سیر تاریخی
۳. اقسام تکفیر (اعتقادی و سیاسی)
۴. اندیشه های تکفیری
۵. گروه های تکفیری
۶. مواضع علمای جهان اسلام نسبت به تکفیر

منابع:

..... -

کلام و عقاید

موضوع: پاسخ به شبهات

مدت: ۵۰ دقیقه

سرفصل:

۱. مسائل عقیدتی (جایگاه و منزلت اهل بیت، لعن و سب، تحریف قرآن، توسل، شفاعت، زیارت اهل قبور، عزاداری، مهدویت، نسبت زیارت کربلا و حج و...)
۲. مسائل سیاسی و اجتماعی (رهبری و ولایت فقیه، مواجهه با استکبار، وحدت جهان اسلام، حج سیاسی و...)
۳. مسائل فقهی (وضو، اذان، نماز، تکتف، جمع بین صلاتین، سجده بر مهر، مناسک حج و...)

منابع:

..... -

فصل سوم:
جلسه آموزشی یوران حجاج

اخلاق و آداب و مهارت‌های زندگی

مدت: ۱۰ دقیقه

موضوع: ....

سرفصل:

۱. ویژگی‌های و مشکلات سفر حج
۲. اهمیت و پاداش تعاون و خدمت به دیگران
۳. سیره معصومان در سفر حج (خدمت به زائران)
۴. نشاط معنوی و انبساط فرهنگی

منابع:

مسائل سیاسی و اجتماعی

موضوع: ..... مدت: ۱۰ دقیقه

سرفصل:

۱. خدمات جمهوری اسلامی به حج و حجاجان
۲. ضرورت اتحاد و وحدت میان حجاج
۳. حج در کشورهای اسلامی و قوانین کشور میزبان

منابع:

- صحیفه حج
- بینش
- حج و بیداری اسلامی در اندیشه امام خمینی (ره)

تاریخ و اماکن

موضوع: آشنایی با مکه مکرمه و مدینه منوره

مدت: ۲۰ دقیقه

سرفصل‌ها:

مکه شناسی:

۵. معرفی شهر مکه (نقشه خوانی)
۶. راههای ورودی به مسجد الحرام
۷. معرفی محل اسکان ایرانیان
۸. موقف (ایستگاه اتوبوس)
۹. طرح توسعه مسجد الحرام
۱۰. طبقات
۱۱. راههای ورودی به طبقات مسعی و مطاف

مدینه شناسی:

۱. معرفی شهر مدینه
۲. مسجد النبی و درب های ورودی

۳. ساعت اختصاصی خواهران در روزه منوره
۴. بقیع
- ❖ معرفی مرقد های شریف و ساعات زیارت
۵. معرفی اماکن اطراف مسجد النبی
۶. مسجد شجره، درب های ورودی و موقف ها(ایستگاه)

منابع:

-

برنامه‌های فرهنگی حج

موضوع: آشنایی با برنامه‌های فرهنگی موسم حج

مدت: ۱۵ دقیقه

سرفصل:

۱. شورای فرهنگی کاروان
۲. شورای فرهنگی مجموعه
۳. ویژه‌برنامه‌های فرهنگی زائران
  - زیارت دوره ویژه
  - مراسم و محافل مذهبی و مناسبتی
  - تحلیل از خانواده شهدا و ایثارگران
  - برنامه‌های قرآنی

منابع:

..... -

مسائل اجرایی حج

موضوع:

مدت: ۲۰ دقیقه

سرفصل:

۱. ....

منابع:

- .....

فصل چهارم:
جلسه آموزشی ویژه بانوان

احکام عمومی

مدت: ۲۰ دقیقه

موضوع: احکام بانوان

سرفصل:

۱. حیض

- شرایط حیض

- انواع زن‌های حائض

۲. استحاضه

- عبادات و غسل استحاضه

- طواف و نماز و غسل استحاضه

۳. نذر احرام پیش از سفر

۴. اذن شوهر در نذر و سفر

منابع:

- احکام مبتلا به حجاج

- احکام دین

اخلاق و آداب و مهارت‌های زندگی

موضوع: .....

مدت: ۱۵ دقیقه

سرفصل:

۱. آداب حضور در سرزمین وحی در کشور میزبان

• حضور در بقیع و مقابر

• حضور در روضه نبوی

• حضور در نماز جماعت

۲. اجتناب از خرافات

۳. حیا و عفاف و حجاب

• شیوه تعامل با مردان به ویژه در فروشگاه‌ها

• پوشش مناسب به ویژه لباس احرام

منابع:

- .....

مناسک حج

موضوع: مناسک حج ویژه بانوان   **مدت:** ۲۰ دقیقه

سرفصل:

۱. احرام در منطقه جحفه
۲. احرام معذورین (حائض، مستحاضه)
۳. نذر در احرام
۴. محرمات احرام (ویژه بانوان)
۵. طواف و نماز معذورین در مسجد الحرام
۶. طهارت مستحاضه در طواف و نماز

منابع:

- ....

سلامت در حج

موضوع: سلامت بانوان   مدت: ۲۰ دقیقه

سرفصل‌ها:

۱. مسائل پزشکی مرتبط با احکام بانوان
۲. مسائل مرتبط با عادت ماهانه بانوان
۳. چگونگی مصرف داروهای ضد بارداری (OCP)
۴. رعایت مسائل بهداشتی ویژه زنان
۵. بارداری و حج تمتع

منبع:

- جزوه «راهنمای سلامت در حج»

مسائل اجرایی حج

مدت: ۲۵ دقیقه

موضوع: .....

سرفصل:

۱. ....

منابع:

- .....

گفتار دوم:
جلسات آموزشی در موسم
بخش اول:
جلسات مشترک (ویژه همه زائران)
فصل اول:
مسائل اجرایی حج

جلسه اول

مدت: ۵ دقیقه

موضوع: .....

سرفصل:

۳. ....

منابع:

جلسه دوم

مدت: ۵ دقیقه

موضوع: .....

سرفصل:

۳. ....

منابع:

جلسه سوم

مدت: ۵ دقیقه

موضوع: .....

سرفصل:

۳. ....

منابع:

جلسه چهارم

مدت: ۵ دقیقه

موضوع: .....

سرفصل:

۲. ....

منابع:

جلسه پنجم

مدت: ۵ دقیقه

موضوع: .....

سرفصل:

۲. ....

منابع:

جلسه ششم

مدت: ۵ دقیقه

موضوع: .....

سرفصل:

۴. ....

منابع:

جلسه هفتم

مدت: ۵ دقیقه

موضوع: .....

سرفصل:

۴. ....

منابع:

فصل دوم:
سلامت در حج

جلسه اول

موضوع: بهداشت محیط و خدمات درمانی در حج

مدت: ۱۰ دقیقه

سرفصل‌ها:

۱. رعایت نظافت و بهداشت در اتاق‌ها و محیط زندگی جهت تضمین سلامت و جلوگیری از بروز بیماری‌های واگیر
۲. توصیه‌های لازم در استفاده از سرویس‌های بهداشتی
۳. رعایت بهداشت در خیابان‌ها و اماکن عمومی و همراه داشتن دستمال کاغذی
۴. تذکر به استفاده از بطری‌های آب معدنی یک‌بار مصرف
۵. سفارش به استحمام روزانه، شستن مرتب پاها و جوراب، جهت جلوگیری از ایجاد بوی بد در فضاهای عمومی و اتاق‌ها
۶. بیان علائم سرماخوردگی و اجتناب از مصرف خودسرانه دارو
۷. تذکر در مورد شستن میوه‌ها قبل از خوردن

۸. چگونگی ارائه خدمات درمانی با سیستم ارجاع
۹. آشنایی با مراکز درمانی و بیمارستان‌های عربستان و توصیه‌های خاص در مورد آنها
۱۰. بروز حوادث و اعزام بیماران به بیمارستان

منبع:

- جزوه «راهنمای سلامت در حج»

جلسه دوم

موضوع: سلامت در ایام تشریق   **مدت:** ۱۰ دقیقه

سرفصل‌ها:

۱. توصیه‌های ویژه وقوف در عرفات، مشعرالحرام و منی
۲. وقوف اضطراری بیماران
۳. حلق بهداشتی
۴. توصیه‌های ویژه رمی جمرات

منبع:

- جزوه «راهنمای سلامت در حج»

فصل سوم:
احكام عمومي

جلسه اول

(مکه)

مدت: ۵ دقیقه

موضوع: .....

سر فصل:

۱. نماز (قصر و اتمام، استداره، اتصال صفوف، نماز اهل سنت، نماز جماعت و اهمیت آن)
۲. وضو با آب زمزم و شرب

منابع:

جلسه دوم

(مکه)

مدت: ۵ دقیقه

موضوع: .....

سرفصل:

۱. لقطه
۲. احکام مسجد
۳. مستحبات (نماز، قرآن)
۴. نماز قضا
۵. حرمت کشیدن نخ پرده کعبه
۶. بیرون بردن اشیاء داخل مسجدالحرام و مسجدالنبی (قرآن)

منابع:

جلسه سوم

(مکه)

مدت: ۵ دقیقه

موضوع: .....

سر فصل:

۱. نماز در مشاعر
۲. برداشتن سنگ از مشاعر

منابع:

جلسه چهارم

(آخرین جلسه در مکه)

مدت: ۱۰ دقیقه

موضوع: زیارت

سرفصل:

۱. اوقات زیارت
۲. احکام زیارت
۳. نیابت در زیارت
۴. نماز زیارت
۵. نماز تحیت مساجد

منابع:

- رساله آموزشی
- احکام دین

فصل چهارم:
اخلاق و آداب و مهارت‌های زندگی

جلسه اول / مکه

موضوع: چگونه حاجی بمانیم (۱) **مدت:** ۱۰ دقیقه

سرفصل:

۱. مراقبت از انجام واجبات و ترک محرمات
۲. اهمیت دادن به نوافل
۳. شرکت در نمازهای جماعت و اقامه نماز اول وقت
۴. انس با قرآن کریم
۵. ذکر مداوم
۶. دعا و نیابت برای دیگران

منابع:

- درسنامه آداب سفر حج
- اخلاق و آداب در حج و زیارت

جلسه دوم / مکه

موضوع: چگونه حاجی بمانیم (۲) مدت: ۱۰ دقیقه

سرفصل:

۱. یاد کردن عهدها و پیمان‌ها
۲. توبه
۳. طلب آمرزش گناهان
- ۴.

منابع:

- درسنامه آداب سفر حج
- اخلاق و آداب در حج و زیارت

جلسه سوم / مکه

موضوع: دستاوردهای اخلاقی حج   مدت: ۱۰ دقیقه

سرفصل:

۱. توجه به مکارم اخلاقی
۲. خوش اخلاقی
۳. تواضع و فروتنی
۴. آداب حضور در مشاعر

منابع:

- درسنامه آداب سفر حج
- اخلاق و آداب در حج و زیارت

جلسه چهارم

موضوع: اغتنام فرصت‌ها و آداب حج   **مدت:** ۱۰ دقیقه

سرفصل:

۱. هدیه و سوغات سفر حج
۲. وداع با حرمین
۳. رعایت اخلاق در خانواده

منابع:

- درسنامه آداب سفر حج
- اخلاق و آداب در حج و زیارت

جلسه پنجم

موضوع: ..... مدت: ۱۵ دقیقه

سرفصل:

۱. ....

منابع:

.....

فصل پنجم:
اسرار و معارف حج

جلسه اول

موضوع: اسرار طواف   **مدت:** ۵ دقیقه

سرفصل:

۱. اسرار طواف (خدا محوری)
۲. چهار رکن کعبه و ارکان وجودی انسان کامل
۳. راز عدد هفت در اشواط طواف و...
۴. اسرار نماز طواف
۵. سر نماز طواف خلف مقام ابراهیم

منابع:

- درسنامه پیش در آمدی بر فرهنگ‌نامه اسرار و معارف حج
- درسنامه اسرار حج

جلسه دوم

موضوع: اسرار سعی و تقصیر   **مدت:** ۱۰ دقیقه

سرفصل:

۱. صفا و مروه از شعائر الهی
۲. بزرگداشت شعائر
۳. سعی بین صفا و مروه و تردد میان خوف و رجاء
۴. راز هروله و احساس ذلت در برابر خداوند
۵. اسرار تقصیر و حلق ((شعار بندگی و رقیّت، قطع تعلقات و وابستگی‌ها، پالایش عیوب و رذایل، تواضع و فروتنی، ولایت سرّ باطنی حلق و تقصیر، نشانه امنیت و نجات))

منابع:

- درسنامه پیش‌درآمدی بر فرهنگ‌نامه اسرار و معارف حج
- درسنامه اسرار حج

جلسه سوم**موضوع:** اسرار عرفات**مدت:** ۱۰ دقیقه**سرفصل:**

۱. سر عرفه
۲. عرفه و ولایت
۳. دعا و نیایش در عرفه و راز کمال آدمی

منابع:

- درسنامه پیش‌درآمدی بر فرهنگ‌نامه اسرار و معارف حج
- درسنامه اسرار حج

جلسه چهارم

موضوع: اسرار مشعر الحرام   مدت: ۵ دقیقه

سرفصل:

۱. سر مشعر الحرام
۲. دعا و نیایش در مشعر الحرام
۳. اسرار آداب و اعمال (جمع آوری سنگ ریزه، نیت وقوف و...)

منابع:

- درسنامه پیش‌درآمدی بر فرهنگ‌نامه اسرار و معارف حج
- درسنامه اسرار حج

جلسه پنجم

موضوع: اسرار اعمال در منا

مدت: ۱۵ دقیقه

سرفصل:

۱. سرّ قربانی (تقرب و تقوا، تجلی ایثار و تسلیم، ذبح مقام حیوانی و کشتن هوای نفسانی، یاد کردن ابراهیم علیه السلام و اسماعیل علیه السلام، بزرگداشت شعائر الهی، دوری از طمع و حرص)
۲. اسرار منا (هماهنگی و همسانی مردم، سرزمین ذکر، تولدی نو، سرزمین آرزوها، طلب آمرزش، فرصت برای خواستن‌ها)
۳. اسرار رمی جمرات (مبارزه با شیاطین درونی و بیرونی، سرطهارت در رمی، توجه به عظمت خداوند و ضعف شیطان)

منابع:

- درسنامه پیش‌درآمدی بر فرهنگ‌نامه اسرار و معارف حج
- درسنامه اسرار حج

فصل ششم:
مسائل سیاسی و اجتماعی

جلسه اول

موضوع: برائت از مشرکین   **مدت:** ۱۰ دقیقه

سرفصل:

۱. مبانی و ضرورت (برائت در قرآن و سیره معصومان(ع))
۲. برائت از مشرکین از نگاه حضرت امام(ره) و مقام معظم

رهبری

منابع:

- مبانی دینی و سیاسی برائت از مشرکین
- حج در اندیشه اسلامی
- صحیفه حج

جلسه دوم

مدت: ۱۰ دقیقه

موضوع: اخوت اسلامی

سرفصل:

۱. ضرورت و نیازها
۲. همگرایی و تقریب
۳. آسیب‌ها و عوامل تفرقه (فرقه‌گرایی، تعصب‌ها، قوم‌گرایی و ملی‌گرایان)

منابع:

- مبانی دینی و سیاسی برائت از مشرکین
- ابعاد سیاسی و اجتماعی حج
- حج در اندیشه اسلامی

فصل هفتم:
مناسک حج

جلسه اول

(مکه)

مدت: ۱۵ دقیقه

موضوع: .....

سرفصل:

۱. محرمات بین عمره تمتع و حج تمتع
۲. طواف مستحبی و نیابتی
۳. جمع آوری سنگ ریزه برای رمی جمرات در مکه

منابع:

جلسه دوم

(مکه؛)

مدت: ۱۵ دقیقه**موضوع:** ویژه بانوان**سر فصل:**

۱. جمع آوری سنگ ریزه برای رمی جمرات در مکه
۲. احرام بانوان معذور در مکه مکرمه
۳. وقوف در مشاعر (اختیاری و اضطراری)
۴. طهارت بانوان معذور در اعمال مشاعر
۵. رمی شبانه (شب دهم)
۶. نیابت شبانه بانوان (رمی جمره عقبه)

جلسه سوم

(مکه)

مدت: ۱۵ دقیقه

موضوع: حج تمتع

سرفصل:

۱. اعمال حج تمتع
۲. احرام در مکه
۳. محرمات احرام حج تمتع
۴. استظلال در مشاعر
۵. وقوف در عرفات (زمان، مکان و شرایط)

منابع:

جلسه چهارم

(عرفات)

مدت: ۱۵ دقیقه

موضوع: .....

سر فصل:

۱. وقوف مشعر الحرام (زمان و مکان و شرایط)
۲. اعمال واجب و مستحب در مشعر الحرام
۳. وقوف معذورین در مشعر الحرام
۴. اعمال روز دهم ذیحجه (رمی جمره عقبه، قربانی، تقصیر یا حلق)
۵. رمی شبانه ویژه بانوان و معذورین (شب دهم ذیحجه)
۶. نیابت در رمی شبانه

منابع:

جلسه پنجم

(.....)

مدت: ۱۵ دقیقه

موضوع: .....

سرفصل:

۱. توالی و ترتیب اعمال
۲. موالات در اعمال منا (روز دهم ذیحجه)

منابع:

جلسه ششم

(منا)

مدت: ۱۵ دقیقه

موضوع: .....

سر فصل:

۱. اعمال منا (واجب، مستحب)
۲. رمی جمرات ثلاثه در روزهای یازدهم و دوازدهم
۳. خروج از منا
۴. اعمال پنجگانه مسجدالحرام (طواف، نماز طواف، سعی، طواف نساء، نماز طواف نساء)

منابع:

جلسه هفتم

(مکه)

مدت: ... دقیقه

موضوع: عمره مفرده

سرفصل:

۱. احرام از ادنی الحل
۲. طواف، نماز طواف، سعی، تقصیر، طواف نساء، نماز طواف نساء
۳. نیابت در انجام عمره مفرده

فصل هشتم:
تاریخ و اماکن

جلسه اول

موضوع: اماکن اطراف مسجد الحرام

مدت: ۱۰ دقیقه

سرفصل:

۱. شعب ابی طالب
۲. مولد النبی
۳. مقبره البنات
۴. منزل حضرت خدیجه (مولد حضرت فاطمه)
۵. کوه‌ها و بناهای اطراف مسجد الحرام

منابع:

- آثار اسلامی مکه و مدینه
- حج و حرمین شریفین در تفسیر نمونه
- درسنامه اماکن مذهبی

جلسه دوم

موضوع: پیامبر در مکه

مدت: ۵ دقیقه

سرفصل:

۱. نوجوانی و جوانی پیامبر در مکه

۲. صلح حدیبیه

۳. غزوات

❖ خیبر

❖ فتح مکه

❖ حنین

منابع:

- آثار اسلامی مکه و مدینه

- حج و حرمین شریفین در تفسیر نمونه

- درسنامه اماکن مذهبی

جلسه سوم

موضوع: اماکن و آثار اسلامی مکه مکرمه

مدت: ۱۰ دقیقه

سرفصل:

۱. قبرستان معلاة و مدفونین در آن
۲. مسجد جن
۳. مشهد شهدای فخر
۴. جبل النور (غار حراء)
۵. جبل الثور

منابع:

- آثار اسلامی مکه و مدینه
- حج و حرمین شریفین در تفسیر نمونه
- درسنامه اماکن مذهبی

جلسه چهارم

موضوع: سیره عبادی پیامبر خدا (ص)

مدت: ۱۰ دقیقه

سرفصل:

۱. نماز
۲. حج
۳. قران
۴. ذکر و دعا

منابع:

- آثار اسلامی مکه و مدینه
- حج و حرمین شریفین در تفسیر نمونه
- درسنامه اماکن مذهبی

جلسه پنجم

موضوع: مشاعر و اماکن مقدسه مدت: ۱۰ دقیقه

سرفصل:

۱. عرفات
- ❖ مسجد نمره
- ❖ جبل الرحمه
۲. مشعر الحرام
- ❖ مسجد مشعر الحرام
۳. وادی محسر
۴. سرزمین منا

- ❖ جمرات
- ❖ مسجد الخیف
- ❖ مسجد البیعه
- ❖ معیصم (قربانگاه)

منابع:

- آثار اسلامی مکه و مدینه
- حج و حرمین شریفین در تفسیر نمونه
- درسنامه اماکن مذهبی

جلسه ششم

موضوع: مدینه و آثار اسلامی

مدت: ۱۵ دقیقه

سرفصل:

۱. شناخت یثرب
۲. مسجد النبی
۳. جنة البقیع

منابع:

- آثار اسلامی مکه و مدینه
- درسنامه اماکن مذهبی

جلسه هفتم

موضوع: حیات و سیره حضرت زهرا و ائمه بقیع (ع)

مدت: ۱۰ دقیقه

سرفصل:

۱. حیات و سیره حضرت زهرا (س)
۲. حیات و سیره امام حسن (ع)
۳. حیات و سیره امام سجاد (ع)
۴. حیات و سیره امام باقر (ع)
۵. حیات و سیره امام صادق (ع)

منابع:

- آثار اسلامی مکه و مدینه
- درسنامه اماکن مذهبی

جلسه هشتم

موضوع: سیره اخلاقی و اجتماعی معصومین (ع)

مدت: ۱۵ دقیقه

سرفصل:

۱. سیره تربیتی و سبک زندگی
۲. سیره اجتماعی
۳. سیره سیاسی
- ۴.

منابع:

- آثار اسلامی مکه و مدینه
- درسنامه اماکن مذهبی

جلسه نهم

موضوع: غزوات و اماکن مدینه منوره

مدت: ۳۰ دقیقه

سرفصل:

۱. مسجد قبا
۲. مسجد قبلتین
۳. مساجد احزاب (خندق)
۴. احد
۵. حجه الوداع و واقعه غدیر و رحلت پیامبر(ع)
۶. غزوات
  - ❖ بدر
  - ❖ احد
  - ❖ احزاب
  - ❖ خیبر

منابع:

- آثار اسلامی مکه و مدینه
- درسنامه اماکن مذهبی

فصل نهم:
كلام و عقايد

جلسه اول

موضوع: مسائل کلامی و اعتقادی شیعه   **مدت:** ۱۵ دقیقه

سرفصل:

۱. زیارت
۲. توسل
۳. شفاعت
۴. حیات برزخی
۵. تبرک

منابع:

- معالم المدرستین
- فی رحاب اهل البيت عليهم السلام
- منشور عقاید امامیه
- عالم برزخ

جلسه دوم

موضوع: مهدویت در اسلام   مدت: ۱۰ دقیقه

سرفصل:

۱. خصوصیات حضرت مهدی (عج) در روایات
۲. امام زمان (عج) و تولد و خاندان ایشان
۳. فلسفه غیبت امام عصر (عج)
۴. امام زمان (عج) و عمر طولانی
۵. بهره مردم از امام (عج) در عصر غیبت
۶. مهدویت در متون اهل سنت

منابع:

- معالم المدرستین
- منشور عقاید امامیه
- ره توشه تبلیغ (ویژه مهدویت)

جلسه سوم

موضوع: قرآن

مدت: ۱۰ دقیقه

سرفصل:

۱. وحی در اسلام
۲. جایگاه قرآن در اسلام
۳. تدوین قرآن کریم
۴. تحریف قرآن
- ۵.

منابع:

- بیست گفتار

جلسه چهارم

مدت: ۱۰ دقیقه

موضوع: معاد

سرفصل:

۱. معاد در اسلام (با استفاده از آیات قرآن و روایات)

۲. معاد و آثار تربیتی و اجتماعی آن

۳. معاد و حج

منابع:

- منشور عقاید امامیه

- معاد

- معارف قرآن

- درسنامه پیش درآمدی بر فرهنگ‌نامه اسرار و معارف حج

بخش دوم:
آموزش‌های اختصاصی

فصل اول:
جلسات ویژه یاوران حجاج

جلسه اول

مناسک حج

مدت: ۱۰ دقیقه

موضوع: ویژه معذورین

سرفصل:

۱. نیابت
۲. طواف
۳. نماز طواف
۴. سعی
۵. رمی جمرات

منابع:

اخلاق و آداب و مهارت‌های زندگی

مدت: ۱۰ دقیقه

موضوع: .....

سرفصل:

۱. تعاون و خدمت‌رسانی به زائران
۲. صبر و بردباری
۳. ایثار و از خودگذشتگی
۴. مهارت‌های زندگی جمعی
۵. ارتباط موثر

منابع:

برنامه‌های فرهنگی حج

مدت: ۱۰ دقیقه

موضوع: .....

سرفصل:

۱. برنامه‌های فرهنگی در سطح کاروان
۲. برنامه‌های فرهنگی مجموعه
۳. برنامه‌های فرهنگی بعثه در مکه

منابع:

سلامت در حج

مدت: ۵ دقیقه

موضوع: .....

سرفصل:

۱. بهداشت محیط
۲. بهداشت فردی
۳. بهداشت تغذیه
۴. گرم‌زدگی

منابع:

مسائل اجرایی حج

مدت: ۱۰ دقیقه

موضوع: .....

سرفصل:

۱. شناخت موقعیت جغرافیایی مجموعه (هتل)
۲. شناخت موقعیت کاروان در مجموعه
۳. حمل و نقل
۴. پذیرایی زائران در مجموعه

منابع:

جلسه دوم

اخلاق و آداب و مهارت‌های زندگی

مدت: ۱۰ دقیقه

موضوع: .....

سرفصل:

۱. خویشن‌داری
۲. کنترل رفتار
۳. مقابله با هیجان‌ها
۴. مقابله با بحران

منابع:

برنامه‌های فرهنگی حج

مدت: ۱۰ دقیقه

موضوع: .....

سرفصل:

۱. برنامه‌های فرهنگی کاروان
۲. برنامه‌های فرهنگی بعثه در ایام تشریق

منابع:

مسائل اجرایی حج

موضوع: ..... مدت: ۱۰ دقیقه

سرفصل:

۱. موقعیت کاروان در عرفات
۲. موقعیت کاروان در مشعرالحرام
۳. موقعیت کاروان در منا
۴. موقعیت چادر بعثه، مراکز درمانی و بهداشتی، مراکز امداد و نجات در اماکن فوق
۵. پذیرایی از زائران

منابع:

جلسه سوم

اخلاق و آداب و مهارت‌های زندگی

مدت: ۱۰ دقیقه

موضوع: .....

سرفصل:

۱. مدیریت معنوی
۲. حفظ آثار و برکات حج

منابع:

برنامه‌های فرهنگی حج

مدت: ۱۰ دقیقه

موضوع: .....

سرفصل:

۳. برنامه‌های فرهنگی کاروان
۴. برنامه‌های فرهنگی بعثه در مدینه

منابع:

مسائل اجرایی حج

مدت: ۱۰ دقیقه

موضوع: .....

سرفصل:

۱. شناخت موقعیت جغرافیایی مجموعه (هتل)
۲. شناخت موقعیت کاروان در مجموعه
۳. حمل و نقل
۴. پذیرایی زائران در مجموعه
۵. همراهی با زائران در بقیع و زیارت دوره

منابع:

فصل دوم:
جلسات ویژه طرح مودت

جلسه اول

موضوع: مسائل اجرایی طرح مودت   **مدت:** ۴۵ دقیقه

سرفصل:

۱. گزارش نویسی
۲. مخاطب شناسی
۳. تجربیات و آزموده‌ها

منابع:

جلسه دوم

موضوع: پاسخ به شبهات و سؤالات   **مدت:** ۴۵ دقیقه

سرفصل:

۱. مسائل سیاسی و اجتماعی
۲. مسائل فرهنگی
۳. مسائل عقیدتی
۴. مسائل فقهی

منابع:

جلسه سوم

موضوع: پاسخ به شبهات و سؤالات   **مدت:** ۴۵ دقیقه

سرفصل:

۱. مسائل سیاسی و اجتماعی
۲. مسائل فرهنگی
۳. مسائل عقیدتی
۴. مسائل فقهی

منابع: